

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní
JUDr. Martinou Radkovou ve věci

žalobce: D. P.
bytem X
zastoupený advokátem JUDr. Patrikem Novosadem
sídlem Králova 1283, 757 01 Valašské Meziříčí

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 21. 11. 2023, č. j. X, ve věci invalidního důchodu

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalovaná napadeným rozhodnutím citovaným výše zamítla námitky žalobce a potvrdila své rozhodnutí č. j. X, jímž zamítla žádost žalobce o invalidní důchod, protože podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Vsetín (dále jen „OSSZ“) pracovní schopnost žalobce poklesla pouze o 20 %.
2. Žalobce v žalobě namítal, že jeho zdravotní stav odpovídá postižení podle kapitoly V položky 5b přílohy vyhlášky č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“). Závěr posudkového lékaře, že u žalobce se jedná o lehké postižení (podle položky 5b) neodpovídá skutečnému stavu. Žalobce při stresu mívá epileptické záchvaty a trpí nespavostí. Má pak problém fungovat v běžném denním režimu. Žalobce není schopen plného pracovního výkonu a není schopen vykonávat všechny běžné denní činnosti. Jde u něj o středně těžké Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. A. V.

funkční postižení podle kapitoly V položky 5c vyhlášky o posuzování invalidity s poklesem pracovní schopnosti 25-35 %. Žalobce namítl, že posudkový lékař ho nepřizval k posouzení zdravotního stavu.

3. **Žalovaná ve vyjádření k žalobě** odkázala na relevantní právní úpravu, popsala správní řízení a napadené rozhodnutí. Žalovaná navrhla vypracování posudku Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise“ nebo „PK MPSV“) podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“).
4. Soud **přezkoumal** napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), tedy ke dni 21. 11. 2023.
5. Žalovaná **napadené rozhodnutí** odůvodnila tím, že podle posudku o invaliditě z 15. 11. 2023 žalobce nebyl invalidní. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti žalobce bylo postižení podle kapitoly V (duševní poruchy a poruchy chování) položky 5b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity (poruchy neurotické, vyvolané stresem a psychosomatické poruchy; lehké postižení, narušení sociálních kontaktů a vazeb, některé denní aktivity vykonávány s obtížemi). Pokles pracovní schopnosti žalobce činil z rozmezí 15–20 % celkem 20 %, tj. horní hranice rozmezí. Posudkový lékař tuto hranici podle § 3 vyhlášky o posuzování invalidity zvýšil o dalších 10 % vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu na celkových 30 % poklesu pracovní schopnosti.
6. Soud **vyžádal k důkazu posudek posudkové komise** v souladu s § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.
7. **Z posudku PK MPSV v Ostravě z 11. 9. 2024 ve znění jeho doplnění (opravy) z 2. 10. 2024** soud zjistil, že které zdravotnické dokumentace posudková komise vycházela, jaké byly diagnózy žalobce, jaké konkrétní skutečnosti citovala posudková komise z relevantních lékařských zpráv a k jakému posudkovému zhodnocení dospěla. Podle posudkové komise rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti k 21. 11. 2023 bylo zdravotní postižení uvedené v kapitole V položce 7b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, s mírou poklesu pracovní schopnosti o 30 %.
8. Jednání posudkové komise proběhlo v přítomnosti žalobce. Posudková komise v posudku stav žalobce a jeho vyjádření popsala.
9. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce byla psychická porucha u simplexní emočně nestabilní osobnosti. Žalobce má v anamnéze diagnózu smíšené úzkostně depresivní poruchy, smíšenou poruchu osobnosti, škodlivé zneužívání sedativ a hypnotik, stav po sebepoškozování s nutností hospitalizace. Jedná se o středně těžké funkční postižení. V anamnéze žalobce je léčená epilepsie, ale ta je kompenzovaná terapií. Záchvaty v posledním období nejsou. Posouzení žalobce nelze uzavřít s vyšším poklesem pracovní schopnosti, tedy jako závažnější těžké funkční postižení s trvalým narušeným výkonem denních aktivit, s těžce narušenou adaptabilitou, kdy se psychopatologické projevy blíží jiným duševním poruchám, například simplexní schizofrenii, schizoidní poruše s nezvladatelným primitivním pudovým jednáním, s nutností případné časté izolace, s velmi častými hospitalizacemi a podobně.

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. A. V.

10. Žalobce má chronický vertebrogenní algický syndrom „na analgetizaci“. Posudková komise žalobce při jednání upozornila, že není vhodné kombinovat Tramal a psychiatrické léky. Posudková komise zmínila v posudku smíšenou poruchu osobnosti, poruchy chování v anamnéze, impulsivitu a spornou adherenci k léčbě v minulosti.
11. Žalobce není schopen těžké fyzické práce ve stresovém prostředí, v riziku úrazu a v nočních směnách.
12. Žalobce **při jednání soudu** namítl, že věci se mělo zabývat Ministerstvo zdravotnictví, a ne Ministerstvo práce a sociálních věcí.
13. Žalovaná při jednání soudu shledala posudek posudkové komise v Ostravě z 11. 9. 2024 ve znění jeho doplnění z 2. 10. 2024 (který odstranil administrativní pochybení) za úplný, vnitřně bezrozporný a zpracovaný na základě kompletní lékařské dokumentace. Žalobce byl přítomen jednání posudkové komise. Posudek posudkové komise prokázal, že invalidita u žalobce nevznikla a byl ve shodě s posudky o invaliditě z prvního stupně správního řízení a v námitkovém řízení. Podle účinné právní úpravy není příslušné k posuzování zdravotního stavu Ministerstvo zdravotnictví, ale je jím Institut posuzování zdravotního stavu (od 1. 1. 2024) a v soudním řízení správním posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí.
14. Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba **není** důvodná.
15. Podle § 39 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) *jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla*
 - a) *nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,*
 - b) *nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,*
 - c) *nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.*
16. Podle § 39 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění *pracovní schopností se rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem. Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.*
17. Podle § 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění *při určování poklesu pracovní schopnosti se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu,*
 - a) *zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost,*
 - b) *zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav,*
 - c) *zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován,*
 - d) *schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával,*
 - e) *schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %,*
 - f) *v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.*
18. **V souzené věci byla především sporná otázka skutková**, tj. zdravotního stavu žalobce a existence, příp. stupně jeho invalidity. Ve správním řízení byl posouzen zdravotní stav žalobce a jeho dopad na pracovní schopnost dvakrát a v soudním řízení správním byl stav žalobce posouzen PK MPSV v Ostravě. Tato tři posouzení existence a stupně invalidity měla shodný výsledek posouzení existence invalidity.

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. A. V.

19. Na soudu bylo, aby vyhodnotil z provedených důkazů, o který má své rozhodnutí opřít. Posouzení míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení existence a dne vzniku invalidity je otázkou odbornou, medicínskou (důchod podmíněný dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem), a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud si proto nemůže učinit úsudek o této otázce sám. Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudkové komise jsou oprávněny posoudit pokles pracovní schopnosti a zaujmout posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Posudkové řízení je specifickou formou správní činnosti (srov. § 16a zák. č. 582/1991 Sb.) spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Jde o postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. I tyto posudky nicméně hodnotí soud jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s. a v případě potřeby může zejména uložit též zpracování posudku soudem ustanoveným znalcem z oboru posudkového lékařství. Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti, a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. Posudkový závěr by měl být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí především.
20. Správní soud tedy sám zdravotní stav žadatele o invalidní důchod nepřezkoumává. Nejsou-li namítány jiné vady řízení, správní soud v řízení o správní žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity, jejího stupně a data vzniku invalidity, resp. v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu, ověřuje pouze to, jestli posudek příslušné posudkové komise, o nějž se opírá správní rozhodnutí, je úplný a přesvědčivý (test úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku – srov. konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, dále jen „NSS“, např. rozsudek č. j. 4 Ads 13/2003-54, č. j. 6 Ads 158/2012-24 a mnohé další, dostupné na www.nssoud.cz), případně – namítal-li to žalobce – jestli byla příslušná posudková komise řádně obsazena (test řádného složení posudkové komise).
21. V závěru soudem provedeného dokazování nebyl spor o úplnosti podkladů pro posouzení zdravotního stavu žalobce. Posudková komise vypsala, ze kterých všech nálezů vycházela a lékařské zprávy, které byly součástí zdravotnické dokumentace, posudková komise v posudku zhodnotila. Žalobce nenamítal, že by v posudku chyběla některá konkrétní lékařská zpráva z rozhodného období a věcné posouzení jejího obsahu. Soud se tedy zabýval dále otázkou, jestli posudek PK MPSV ob stojí v testu úplnosti, přesvědčivosti a správnosti.
22. Požadavek úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku spočívá v tom, že se posudková komise musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaná osoba namítá, a musí své posudkové závěry náležitě odůvodnit. Z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav posuzované osoby byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem jí tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy. V posudku musí být dále uvedeno, jestli zjištěný zdravotní stav zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, a pokud ano, které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu v případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je více zdravotních potíží (§ 2 odst. 3 vyhlášky o posuzování invalidity), přičemž jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. A. V.

pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se tu nesčítají, ale procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti tedy komise vyhodnotí podle charakteru zdravotního postižení na základě vyhlášky o posuzování invalidity, přičemž zdravotní postižení podřadí podle jeho druhu a intenzity pod příslušnou kapitolu, oddíl a položku přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, a současně odůvodní stanovenou míru poklesu pracovní schopnosti v rámci zde stanoveného rozpětí, včetně případného navýšení podle § 3 vyhlášky o posuzování invalidity.

23. Soud konstatuje, že posudek PK MPSV v Ostravě, který byl podkladem vydání rozsudku, nárokům testu úplnosti, přesvědčivosti a správnosti dostál. PK MPSV shromáždila zdravotnickou dokumentaci žalobce v úplnosti a posoudila jeho zdravotní stav komplexně, soud ani nemá důvod pochybovat o úplnosti a správnosti stanovených diagnóz.
24. Podle kapitoly V položky 7b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity jsou zdravotním postižením poruchy osobnosti – středně těžké postižení, stavy s podstatným narušením pracovního a společenského fungování, závažné maladaptivní chování, opakované situační dekompenzace. Pokles pracovní schopnosti u tohoto postižení je stanoven na 30–45 %.
25. Podle posudkového hlediska k položce 7 kapitoly V při stanovení míry poklesu pracovní schopnosti je třeba prokázat podstatné narušení pracovního a společenského fungování z důvodu poruchy osobnosti ve více než dvou z následujících oblastí – v poznávání, emotivitě, afektivitě, ovládání, kontrole impulsů, ve způsobu chování, zvládání interpersonálních situací a v oblasti vztahů.
26. Žalobce v žalobě požadoval hodnocení podle kapitoly V položky 5b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, podle které jde o poruchy neurotické, vyvolané stresem a psychosomatické poruchy úzkostné a fobické poruchy, generalizovanou úzkostnou poruchu, sociální fobii, specifické fobie, smíšené úzkostně-depresivní poruchy, obsedantně kompulzivní poruchu, reakce na závažný stres a poruchy přizpůsobení, posttraumatickou stresovou poruchu, disociativní poruchu, poruchu somatoformní, neurastenie - středně těžké funkční postižení, značně sníženou úroveň sociálního fungování, výkon některých denních aktivit značně omezen. Pokles pracovní schopnosti u tohoto postižení je stanoven o 25-35 %.
27. Posudková komise v posudku vysvětlila, že u žalobce bylo prokázáno jako nejzávažnější funkční postižení s nejvýznamnějším dopadem na pracovní schopnost onemocnění podle kapitoly V položky 7b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Posudková komise odkázala na straně 3 posudku v prvním odstavci, že žalobce byl sledován v psychiatrické ambulanci od roku 2016 s diagnózami smíšená úzkostně depresivní porucha, smíšená porucha osobnosti, škodlivé zneužívání sedativ a hypnotik, stav po sebepoškození medikamenty a pořezání, fumátorství.
28. Žalobce nepředložil žádnou lékařskou zprávu, která by zpochybnila zjištěný skutkový a právní stav ve věci poklesu jeho pracovní schopnosti a existence invalidity. Žalobce neprokázal žádným důkazem (zejména lékařskou zprávou, odborným stanoviskem apod.), že by splňoval konkrétní kritéria hodnocení s vyšším poklesem pracovní schopnosti, než který odpovídal invaliditě druhého stupně. Členem posudkové komise byl i psychiatr. Proto soud považuje za přesvědčivé posudkové zhodnocení posudkové komise, že u žalobce Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. A. V.

nebylo prokázáno závažnější postižení, a to i s ohledem na obsah lékařských zpráv, které jsou citované v posudku.

29. Podle § 39 odst. 6 zákona o důchodovém pojištění za *stabilizovaný* zdravotní stav [odstavec 4 písm. b)] se považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení. Žalobce nedoložil lékařské zprávy, které by prokázaly posudkově zhoršení jeho zdravotního stavu.
30. Podle § 39 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění pojištěnec je *adaptován* na své zdravotní postižení [odstavec 4 písm. c)], jestliže nabyt, popřípadě znovu nabyt schopností a dovedností, které mu spolu se zachovanými tělesnými, smyslovými a duševními schopnostmi umožňují vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti. Žalobce nedoložil žádné lékařské zprávy, lékařský posudek pro pracovníprávní účely, ergodiagnostický posudek ani jiné důkazy o tom, že by nebyl schopen vykonávat dosavadní profese, ani nebyl schopen rekvalifikace na jinou vhodnou výdělečnou činnost.
31. Soud nemá k dispozici zdravotnickou dokumentaci žalobce ani posudkové spisy posudkových lékařů nebo posudkových komisí. Proto je na žalobci, aby svá tvrzení doložil potřebnými důkazy.
32. Přesvědčivost posudku je obecně kategorií nezávislou na tom, zda byla posuzovaná osoba fyzicky přítomna jednání posudkového orgánu či nikoliv. Aby mohl být posudek přesvědčivý, musí se srozumitelně a bez vnitřních rozporů vypořádat se všemi relevantními skutečnostmi a jeho závěry nesmí být zpochybněny obsahem jiného posudku nebo lékařské zprávy. Jakkoliv by přímé osobní vyšetření posuzované osoby Institutem posuzování zdravotního stavu a PK MPSV mělo být pravidlem, takové pravidlo neplatí bezvýjimečně a vždy musí být náležitě zohledněny konkrétní okolnosti projednávaného případu (viz např. rozsudek NSS č. j. 4 Ads 82/2011-44). Žalobce neuvedl žádný rozpor mezi lékařskými nálezy, jejich nejasnost, skutečnosti, které by bylo třeba došetřit na základě požadavků posudkových orgánů u odborného lékaře či v nemocnici apod. Postup posudkových orgánů byl v souladu se zákonem, jak vyplývá z rozsudku NSS č. j. 10 Ads 248/2017-61, podle kterého úkolem posudkových orgánů primárně není vyšetřování posuzovaných osob, ale posudkové zhodnocení nálezů klinických lékařů, které jsou podkladem k vypracování posudku. V případě pochybností o průkaznosti nálezů sice mohou posudkové orgány provést orientační vyšetření, to však není zákonem předepsáno. Žalobce byl vyšetřen při jednání posudkové komise dne 11. 9. 2024 a posudková komise vyšetření popsala na straně 4 posudku. Ani vyšetření posudkovou komisí nevedlo k jinému závěru, než že žalobce nebyl invalidní.
33. Příslušné k posouzení zdravotního stavu a invalidity v soudním řízení správním jsou posudkové komise jakožto orgány Ministerstva práce a sociálních věcí, jak stanoví § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. Podle § 6b téhož zákona posuzuje zdravotní stav a invaliditu ve správním řízení Institut posuzování zdravotního stavu jakožto správní úřad s celostátní působností.
34. Posudková komise v Ostravě ve svém posudku dospěla k závěru, že pracovní schopnost žalobce byla zachována ze 70 %, tedy že žalobce nebyl invalidní. Žalobce může využít různých forem výdělečné činnosti, nikoli pouze pracovního poměru na plný úvazek. Invalidní důchod odškodňuje snížení pracovní schopnosti o 35 % a více.

35. Závěrem soud shrnuje, že žalovaná ve vztahu k žádosti o zvýšení invalidního důchodu v souladu se zákonem zjistila skutkový stav, vybrala správně právní předpisy, pod které jej subsumovala a z toho vyvodila v souladu se zákonem skutkové i právní závěry, se kterými se soud ztotožnil. V soudním řízení správním tyto závěry žalované osvědčilo dokazování posudkem posudkové komise.
36. Úspěšná žalovaná a neúspěšný žalobce nemají právo na náhradu nákladů řízení podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 23. října 2024

JUDr. Martina Radkova v. r.
samosoudkyně